

Rasting: Det foreliggende forslag til beslutning er, som den højtærede udenrigsminister har fremhævet, og som det er fremgået af debatten, både vidtgående i sin ordlyd og tillige uklart. Det er først og fremmest ikke klart, hvad der menes med det ubestemte udtryk „Danmarks statsretlige forhold“, som anvendes i forslaget, men det er på den anden side klart, at man bevæger sig ud over rammen for grundlovens § 18, når man foreslår, at enhver regeringshandling, der blot indebærer mulighed for at øve indflydelse på de statsretlige forhold, på forhånd skal være godkendt ved rigsdagsbeslutning.

Den bestemmelse i grundloven, der vedrører disse forhold, nemlig § 18, som også den højtærede udenrigsminister nævnte, siger, at kongen ikke uden rigsdagens samtykke kan erklære krig, slutte fred, indgå eller ophæve forbund eller handelstraktater og heller ikke uden rigsdagens samtykke kan afstå nogen del af landet eller indgå nogen forpligtelse, som forandrer de bestående statsretlige forhold. Grundloven tager her især sigte på afslutningen af traktater og drager frem et ganske bestemt moment i traktaternes tilblivelse, nemlig det man kalder traktaternes ratifikation. En traktat bliver overhovedet først en folkeretlig og statsretlig realitet derved, at den bliver ratificeret, d. v. s. bliver godkendt af regeringen og i de tilfælde, som grundloven nævner, oven i købet med rigsdagens samtykke.

Nu kommer det foreliggende forslag med den videregående tanke, at ikke alene hvor det drejer sig om traktaters ratifikation, men på et hvilket som helst stadium af traktatens tilblivelse før ratifikationen eller i dens senere tilværelse efter ratifikationen, ja også i tilfælde, hvor det slet ikke drejer sig om traktater, men om regerings handlinger i udenrigspolitikken, der indebærer mulighed for at øve indflydelse på Danmarks statsretlige forhold, bør rigsdagens godkendelse indhentes på forhånd.

Under hensyn til den ubestemthed, der som nævnt præger begrebet „Danmarks statsretlige forhold“, forekommer det mig, at man ved uden videre at ville gå ind for den i forslaget indeholdte tanke ville sætte den danske regering i en art udenrigspolitisk umyndiggørelsestilstand eller lavværgemålsstilstand, der i givet fald kunne fremkalde utryghed hos den eller dem, der skal foretage de pågældende regeringsforanstaltninger. Ikke mindst for traktaternes vedkommende synes denne indvending ret nærliggende.

Er en traktat een gang afsluttet og ratificeret under rigsdagens medvirken efter grundlovens § 18, er det først og fremmest regeringen, der har initiativet i udenrigs anliggender, og hvis sag det må blive at drage omsorg for traktatens gennemførelse i praksis udadtil og indadtil. Såfremt regeringen, hver gang den ønsker at foretage administrative skridt, som ligger indenfor rammen af, hvad rigsdagen ved sin tiltrædelse af traktaten har godkendt, påny skulle henvende sig til rigsdagen om godkendelse, ville man havne i et omstændeligt og besværligt system, der i givet fald kunne lamme handlefriheden hos regeringen. Et eksempel derpå er også netop det aktuelle spørgsmål, som har foranlediget forslaget, nemlig spørgsmålet om den nordatlantiske forsvarspagt og den europæiske enhedskommando.

Man siger her — og vel med rette —, at oprettelsen af denne enhedskommando øver indflydelse på Danmarks statsretlige forhold, idet danske tropper stilles til forsvarsorganisationens rådighed, og jeg skal ikke underkende dette synspunkt, men ved sin godkendelsesbeslutning med hensyn til den nordatlantiske traktat i marts forrige år anerkendte rigsdagen den ramme, indenfor hvilken Danmarks deltagelse i organisationen skal foregå, og den europæiske enhedskommando ligger indenfor denne ramme. Traktatens artikel III siger klart og tydeligt — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Med henblik på mere effektivt at virkeliggøre denne traktats formål vil deltagerne, hver for sig og i fællesskab, gennem stadig og effektiv selvhjælp og gensidig hjælp opretholde og udvikle deres individuelle og kollektive evne til at imødegå væbnet angreb“.

Disse ord er i sig selv så klare, at der ikke kan være tvivl om, at Danmark har godkendt den ramme, indenfor hvilken vor deltagelse i Atlantpagten skal finde sted. Men tog man det foreliggende forslag på ordet, måtte regeringen i hele administrationen af traktaten, fordi spørgsmålet selv i dets enkeltheder berører landets statsretlige stilling, tage rigsdagen med på råd, og hvor ville grænsen da være?

Ifølge den sædvanlige praksis skal regeringen komme til rigsdagen, når den søger bevillinger til traktaters gennemførelse, eller når den søger lovgivningsforanstaltninger iværksat i samme øjemed, og dette er en naturlig grænse; men at alle administrative skridt, enhver regeringshandling, der indebærer mulighed for at øve indflydelse på